Mageuzi makubwa yanayofanyika katika uvuvi wa bahari Kuu

Jesse Mikofu, Mwananchi

Mamlaka ya kusimamia Uvuvi wa Bahari Kuu (DSFA) ni chombo cha Muungano ambacho majukumu yake ni kusimamia na kuendeleza uvuvi katika ukanda wa uchumi wa bahari ya Tanzania.

Kazi kubwa ya mamlaka ni kusimamia meli za ndani na nje zinazovua katika eneo la bahari lenye ukubwa wa takribani kilomita za mraba 200,023 kwa asilimia ya eneo lote la Tanzania ni takribani asilimia 24 ya eneo lote.

Mkurugenzi Mkuu wa DFSA, Dkt Emmanuel Sweke anasema kwa sababu ya asili ya mamlaka yenyewe pia wanasimamia meli za Tanzania ambazo zinavuka nje ya mipaka ya maji ya Tanzania.

Wakati ikitimiza miaka 13 tangu ianzishwe Februari 2010, baada ya miak 47 ya Mapinduzi ya Zanzibar ndipo ilianzishwa.

Kwa mantiki hiyo, Mkurugenzi Mkuu wa DFSA, Dk Emmanuel Sweke anasema mamlaka hiyo ni kama mjukuu wa Mapinduzi lakini anakua vizuri kutokana na malezi mazuri inayoyapata hivyo wanajivunia kuwa ndio taasisi pekee yenye asili ya muungano ambayo makao makuu yake yapo Zanzibar ikiwa ni matunda ya Mapinduzi.

Ni miaka michache tangu kuanza lakini imepiga hatua kubwa licha ya changamoto inazokumbana nazo.

Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ya Kusimamia Uvuvi wa Bahari Kuu (DSFA), Dkt Emmanuel Sweke akitiliana saini na Mkurugenzi Mtendaji wa Chama cha Wavuvi wa Bahari Kuu cha China (COFA), Chen Xuejian mkataba utakaowawezesha kuvua katika Ukanda wa Kiuchumi wa Tanzania (EEZ).

Mafanikio

Dk Sweke anasema DSFA imezaliwa baada ya Mapinduzi kwahiyo hayo ni matunda tosha huku ikifanikiwa kuwa na miongozo muhimu.

Miongozo hiyo ni pamoja na sheria ya usimamizi na uendelezaji wa uvuvi wa bahari kuu sura 388 ya mwaka 2020 inayotekelezwa na kanuni za usimamizi na uendelezaji wa viumbe vya bahari kuu ya mwaka 2021.

Sheria na kanuni hizi zimeweka bayana mambo muhimu katika kuongeza ulinzi na usalama na kuhamasisha uwekezaji kutoka kwa wazawa katika uvuvi wa bahari kuu na ndio maana linapokuja suala la kutoa leseni wazawa wanalipa asilimia ndogo sana ikilinganishwa na watu wengine.

Mfano, uvuvi wa kuzungusha mtu wa nje leseni kubwa kwa mwaka analipa Dola 70,000 lakini mzawa analipa Dola za Marekani 21,000 sawa na punguzo takribani asilimia 79.

Aina nyingine ya uvuvi wa kutumia mishipi ambapo mtu wa nje kwa mwaka analipa Dola 50,000 lakini kwa mzawa analipa Dola 8000 sawa na punguzo la takribani asilimia 86.

Kitu kingine wanachojivunia, kabla ya kuwapo mamlaka usimamizi ulikuwa chini ya mamlaka mbili na kila moja ilikuwa na sheria yake kwa maana ya Mkurugenzi wa uvuvi wa Zanzibar na yule wa Tanzania Bara kwa hiyo ilikuwa inaleta mkanganyiko.

Sheria hii imesaidia hata masuala ya uvuvi haramu. "Sisi ni sehemu ya jumuiya za kikanda na Umoja wa Mataifa hatukuwa na picha nzuri mnaenda kwenye mkutano kila mmoja anakuwa na lake kwa hiyo taswira imekuwa kubwa katika jumuiya hizo," anasema Uwekezaji unaongezeka ambapo kwa sasa kuna meli tatu za kitanzania zinazovua na kuna moja inakwenda kujenga kiwanda cha kuchakata samaki.

Lakini pia kwa sasa taasisi ina muundo wake unaotambulika uliopitishwa na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Samia Suluhu Hassan kwa hiyo itaajiri tofauti na sasa kutumia watumishi wa kuazima.

Ukiwa na watumishi wako mwenyewe pia unakuwa na morali wa kufanya kazi na unakuwa na uwezo kuwasimamia.

Jingine, Mamlaka hiyo inakusanya mapato kwa fedha za nje hivyo huduma zinalipwa kwa Dola hivyo kuisaidia nchi kupata fedha za kigeni.

Dkt Sweke anasema kwa mwaka wanaweza kukusanya Sh6 bilioni licha ya kwamba hawafanyi biashara bali wanatoa huduma.

Mafanikio mengine ni kuongezeka kwa uelewa wa jamii kuhusu mamlaka na kazi zake kwani kama mtu hajui inakuwa ni ngumu kuelewana naye.

Uwapo wa taasisi hiyo Zanzibar inasaidia kuimarisha uhusiano katika serikali hizo mbili kwa hiyo imeongeza kuonyesha kwamba matunda ya muungano yapo.

Dkt Sweke anasema "Tumeboresha sana usimamizi licha ya kuwa ni eneo kubwa na gumu kulisimamia maana lipo mbali ya macho."

Kutokana na kazi nzuri zinazofanywa na DSFA, Desemba 7 2022 maofisa wa Benki ya Dunia walitembelea na utendaji kazi wa mifumo iliyopo.

Kwa sasa Mamlaka inashirikiana na wenzao wa kikanda wanaweza kufanya doria kwa ndege na kuona kinachofanyika katika bahari.

Uwepo wa teknolojia unasaidia hata mtu anayetaka kujaribu kufanya uhalifu anajipanga akijua atakamatwa ndio maana hata uvuvi haramu umepungua kwa sababu ya mifumo wakijua sio tena shamba la bibi tena.

Changamoto

"Pamoja na mafanikio hayo bado Watanzania kushindwa kuwekeza katika uvuvi wa bahari kuu, maana bila kuwekeza kumkamata samaki ukamchakata na kumuuza nje kunapoteza fedha nyingi, tunataka tupate wazawa.

"Watanzania wachangamkie fursa za uvuvi wa bahari kuu, ni kipindi cha kugeuza mtazamo yetu kwamba tunasubiri kule, bali tuseme tunawekeza kule. Tushikamane tusibaki kuwa walinzi lakini tubaki kuwa watumiaji," anasema Dkt Sweke.

Mkoa kumsaidia mfugaji anayetoa lita 1,000 za maziwa

Na Veronica Mheta, Arusha

MKUU wa Mkoa wa Arusha, John Mongella amesema ofisi yake itamuunga mkono mfugaji wa ng'ombe wa maziwa, Teddy James na kumsimamia kupata eneo kubwa la malisho pamoja na upatikanaji wa fedha za mradi kutoka Benki ya Maendeleo ya Kilimo (TADB).

Alitoa ahadi hiyo baada ya kumtembelea mfugaji huyo na kujionea hali halisi ya ufugaji bora anaoufanya.

Pamoja na kumpongeza kwa mradi wa ufugaji wa kisasa anaoufanya katika eneo dogo la mjini, alisema atamsimamia na kuhakikisha anapata eneo kubwa kwa ajili ya kupanua shughuli hizo za ufugaji.

"Licha ya Teddy kufanya ufugaji wa kisasa lakini anafanya biashara ya kuuza maziwa zaidi ya lita 1,000 kwa siku, kuuza mitamba na ng'ombe wakubwa kwa wafugaji wengine, kama Serikali ya Mkoa, ninaahidi kusimamia ukuzaji wa mtaji wake," alisema.

Hata hivyo, Mongella alisema tayari benki ya kilimo iko kwenye hatua za mwisho za kumpa mkopo ili kukuza mtaji na kuongeza uzalishaji, huku mkoa ukiendelea kumpa ushirikiano na utaalamu ili mfugaji huyo aendelee kukua zaidi.

Naye Teddy aliishukuru serikali kwa kuwawezesha Watanzania hususani wafugaji kwa kuwa na programu za kutoa fedha nyingi ili kuwainua kwani TADB imeridhia kumpa fedha ili aweze kununua eneo pamoja na kukuza mtaji na kuongeza uzalishaji kwenye biashara yake ya ufugaji.

"Naishukuru serikali kupitia kauli yake ya Kazi Iendelee, ninafuga ng'ombe zaidi ya 120 na kupata maziwa lita 1,000 kwa siku, ambayo ninahudumia kiwanda cha maziwa cha Kilimanjaro Fresh, ninauza mitamba na ng'ombe wakubwa kwa wafugaji wanaohitaji ng'ombe bora wa maziwa," alisema.

Awali, mtoto wa mfugaji huyo mwenye shahada ya Biashara na Uhasibu, Mariamu Msuya alisema ameamua kuachana na kutafuta ajira serikalini na kujikita kwenye ufugaji huku akiwasisitiza vijana wengi kujiajiri na sio kutegemea ajira kutoka serikalini pekee

Rais Samia afungua fursa soko la nyama

>Mauzo ya tani zinazosafirishwa nje ya nchi yaongezeka kwa kasi, pia soko la ndani mahitaji juu

>Huduma bora za chanjo, malisho vyaongeza tija, Profesa Mganilwa ataka viwanda vya uchakataji nchini HABARI UK. 2

CamScanner

The Guardian Pg. 3, January 13, 2024

CS CamScanner

Nyama ya Tanzania 'dili' kubwa soko la kimataifa

Na SUPERIUS ERNEST

MATUNDA zaidi ya ziara za Rais Dk. Samia Suluhu Hassan, nje ya nchi yamepatikana safari hii yakiihusisha sekta ya mifugo, kwa kuongeza mauzo ya tani za nyama nje ya nchi.

Ziara hizo zimeifanya nyama kutoka Tanzania kuwa mali adimu katika masoko ya kimataifa, kutokana na kuhitajika hali inayotajwa kutokana na ubora wake.

Akielezea kuhusu mafanikio hayo, Kaimu Msajili wa Bodi ya Nyama Tanzania, John Chasama, alisema kumekuwa na mafanikio makubwa ya kufunguka kwa soko la nyama nje ya nchi, hususan mataifa ya Saudi Arabia na China.

"Tumeendelea kupata mafanikio makubwa ya uuzaji wa nyama nje ya nchi, kwani kila mwaka kuna ongezeko la tani, kwa mfano kwa mwaka 2020/21tani zilizouzwa nje ya nchi zilikuwa 1,774.

"Kila mwaka tani zinaongezeka kutokana na jitihada hizo za Rais Dk. Samia, kwani kwa mwaka 2022/23 mauzo yalifikia tani 14,701 zilizosafirishwa nje ya nchi," alisema.

MASOKO MAPYA NJE

Chasama akifafanua mafanikio hayo, alisema yamechagizwa na masoko mapya ya Saudi Arabia, Beijing China na yale ya mataifa mengine, ikiwa ni matokeo ya jitihada za Rais Dk. Samia kupenyeza ajenda hiyo nje ya nchi katika ziara zake.

Alisema kutokana na unyeti wa bidhaa hiyo ambayo ni chakula kinachohitaji usalama zaidi, wataalamu wa Bodi na mamlaka nyingine za ndani nje ya nchi hujiridhisha ubora wake.

"Licha ya jitihada tunazozifanya, lakini Rais Dk. Samia, amewasaidia sana kuhamasisha hizo nchi kuongezeka uuzaji wa nyama nje ya nchi.

"Hata kwa upande wa viwanda vya ndani, uzalishaji wa nyama na mipango mizuri ya Wizara ya Mifugo na Uvuvi ya kuanzisha vituo vya vijana kupitia mradi wa Building Better Tommorow (BBT), katika mikoa ya Mwanza, Tanga na Kagera, kufanya ufugaji wa kisasa kunaongeza tija katika uzalishaji,"alisema.

Alisema mpango huo umefanikishwa na Rais Dk. Samia, huku wao wakiendelea kufanya vikao mbalimbali na wadau wasafirishaji wa nyama nje kuona namna ya kutumia fursa hiyo.

Chasama alisema Desemba 7, mwaka jana walifanya kikao lengo likiwa kuona namna ya kutumia fursa hiyo, kuongeza uzalishaji na usafirishaji zaidi kutumia Shirika la Ndege la ATCL, kwa mikakati iliyowekwa.

WIZARA

Kwa upande wake, Kaimu Mkurugenzi wa Huduma za Mifugo, Dk. Benezeth Malinda, alisema serikali ya Rais Dk. Samia, imeongeza bajeti ya Wizara kwa kiwango cha asilimia 40, hivyo kusababisha ongezeko la uwekezaji na uzalishaji wa chanjo kupitia kiwanda cha serikali na viwanda viwili vya binafsi, ambavyo vinaimarisha uzalishaji wa nyama bora.

Dk. Malinda alisema viwanda hivyo vinazalisha chanjo za magonjwa ya kipaumbele kwa mifugo hiyo, kuilinda dhidi ya magonjwa hayo, ambayo wizara inasimamia suala la chanjo kuliko matibabu.

"Hali hiyo inasaidia kuimarisha afya za mifugo ya hapa nchini kwani mwaka jana, uchanjaji uliongezeka hivyo, nyama yetu kuwa nzuri zaidi, kwani haitumii dawa zaidi ni chanjo, hivyo hata wakaguzi wanapokuja wanajiridhisha.

"Kwa hali hiyo nyama yetu inakidhi mahitaji ya ubora wa soko la nje, hivyo kuaminika na kuhitajika zaidi kwa masoko hayo," alisema.

Alieleza kuwa Wizara ya Mifugo na Uvuvi, kwa mwaka ujao itaanzisha kampeni ya kitaifa ya kuchanja mifugo nchi nzima, hadi katika ngazi za vijiji.

"Hadi kufikia mwaka 2028, tutakuwa tumeteketeza magonjwa mbalimbali kama mapafu ya ng'ombe, mbuzi na sotoka ya mbuzi na kondoo, kwani hayo matatu yanaathiri biashara ya mifugo na kilimo, hivyo kutengeneza eneo huru la ugonjwa wa midomo na miguu kwa mifugo hiyo," alisema.

Alifafanua kwamba kutokana na jitihada za Rais Dk. Samia kuongeza bajeti na kufungua soko, wizara imeweka mikakati ya kuhakikisha mwaka 2028, nchi inauza nje tani kutoka 14,000 zilizofikiwa hivi sasa hadi tani 50,000.

Dk. Malinda alisema wizara haitamwangusha Rais Dk. Samia katika jitihada zake hizo; bali itaongeza fedha za kigeni na usafirishaji, kuvutia zaidi wawekezaji waone Tanzania ni sehemu salama na sahihi ya uwekezaji.

Aliwataka wafugaji waendelee kuunga mkono jitihada hizo za Rais Dk. Samia, kwa kufuga kisasa na kukaa sehemu moja kuliko kuhamahama hali inayoweza kuwakosesha huduma ya chanjo.

MKUU NIT

Aidha, Mkuu wa Chuo cha Usafirishaji, Profesa Zacharia Mganilwa, alishauri kuiboresha sera, kufuga kisasa zaidi, kufanya utafiti katika malisho na nyama zichakatwe nchini badala ya kupeleka wanyama wazima.

"Kuna ng'ombe wa asili ambao wanafungwa hapa nchini kwa muda mrefu, ambao hawana uzito zaidi wala uzalishaji, juhudi zifanyike za kuwa na mbegu ambazo zinakua haraka zaidi na kuwa na uzito mkubwa na maziwa mengi.

"Kuwapata vijana wengi, ambao watasoma zaidi namna ya uchinjaji bora na kuchochea uchakataji hapa nchini kupitia viwanda vyetu," alisema.

CamScanner

Serikali kutengeneza matajiri kwa ufugaji samaki wa vizimba

Na MWANDISHI WETU

SERIKALI imeanza utekelezaji wa ufugaji samaki kwa njia ya vizimba katika Ziwa Tanganyika, baada ya mpango huo kuonesha mafanikio makubwa katika Ziwa Victoria.

Akizungumza jana katika mwalo wa Kasanga uliopo Wilaya ya Kalambo Mkoani Rukwa, Naibu Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Alexander Mnyeti, alisema tayari wizara imeanza kutoa elimu kwa wavuvi wa Kanda ya Ziwa Tanganyika, kabla ya kufikisha vizimba hivyo na mbegu bora za samaki.

Mnyeti aliongeza kuwa kwa hivi sasa serikali imetenga Sh. Bilioni 20 za uwekaji vizimba katika Ziwa Victoria na Ziwa Tanganyika, kwa sababu ufugaji wa samaki unakua kwa kasi maeneo mbalimbali duniani.

Alisema serikali imeanza utekelezaji huo kutokana na upungufu wa samaki uliopo katika maji ya asili, yakiwemo mabonde, maziwa, mito na bahari na hali inayochangiwa na sababu mbalimbali, zikiwemo za uharibifu wa mazingira, ongezeko la watu na uharibifu wa mazalia ya samaki.

Mnyeti aliongeza kuwa, kunusuru upungufu wa samaki katika masoko ya ndani na nje ya nchi serikali imeamua kusambaza vizimba kwa wavuvi wa Ziwa Tanganyika, ambavyo vitatolewa kwa mkopo nafuu usio na riba.

Awali, akiwa katika Ofisi za Mkuu wa Mkoa wa Rukwa alipokutana na Mkuu wa mkoa huo, Charles Makongoro Nyerere, alimweleza azma ya serikali ya kulipumzisha Ziwa Tanganyika katika shughuli zozote za uvuvi kwa kipindi cha miezi mitatu kila mwaka.

Alifafanua uamuzi huo utafanyika kwa miaka mitatu mfululizo ambao kwa mwaka huu litafungwa kuanzia Mei 15, mwaka huu hadi Agosti15 mwaka huu kupisha samaki kuzaliana.

Kwa mujibu wa Mnyeti, kupumzishwa kwa shughuli za uvuvi katika ziwa hilo ni utekelezaji wa Mkataba wa Kikanda wa Usimamizi wa Uvuvi Endelevu katika ziwa hilo na bonde lake, ambao nchi wanachama wa Mamlaka ya Ziwa Tanganyika; kwa maana ya Burundi, Jamhuri ya Kidemokeasia ya Kongo, Tanzania na Zambia ziliutia saini Desemba 9, mwaka 2021, katika Mkutano wa Tisa wa Mawaziri wa nchi hizo.

Alifafanua, kupumzishwa kwa ziwa hil kutatoa fursa kwa wavuvi kujifunza namn bora ya kufuga samaki na kuwa na nji nyingine za kujipatia kipato, zikiwemo z kufuga mifugo na kilimo.

NYERERE

Mkuu wa Mkoa wa Rukwa, Nyerer alisema mpango wa serikali kuhamasish ufugaji samaki kwa njia ya vizimba mzuri kwa kuwa wavuvi watapata fursa y kujifunza namna nyingine ya kuendelez biashara ya samaki na kwamba; mko utasimamia utekelezaji huo wananc waendelee kunufaika na mazao ya uvuvi.

WANANCHI

Baadhi ya wananchi wanaofany shughuli za uvuvi katika Ziwa Tanganyik wakiwa katika mkutano wa hadhar ulioandaliwa na Naibu Waziri Mnye katika Kata ya Kasanga, walipongeza juhu za serikali kwa kuwatafutia njia mbada ya kuendeleza sekta ya uvuvi na kuiomb kuzidi kutoa elimu zaidi ya ufugaji kwa nj ya vizimba.

Aina za uvuvi haramu Ziwa Victoria, Tanganyika na Nyasa

Wavuvi wakiandaa nyavu kwa ajili ya kwenda kuvua samaki. Picha na mtandao

Saada Amir, Mwananchi
mwananchipapers@mwananchi.co.tz

Mwanza. Tanzania imejaliwa kuwa na neema ya kumiliki sehemu ya maziwa ya Victoria, Nyasa na Tanganyika kwa kushirikiana na mataifa mengine ya Kenya, Uganda, Malawi, Zambia na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo (DRC)

Kwa upande wa Ziwa Victoria lenye ukubwa wa kilomita za mraba 68,800, Tanzania inamiliki zaidi ya kilomita 35,000, sawa na asilimia zaidi ya 51 wakati kwa Ziwa Tanganyika lenye ukubwa wa kilomita za mraba 32,900, Tanzania inamiliki kilomita 13,489, sawa na asilimia 41, huku kwa upande wa Ziwa Nyasa lenye ukubwa wa kilomita za mraba 30,800, Tanzania inamiliki kilomita 5,760, sawa na asilimia 18.51 ya ziwa hilo.

Pamoja na neema hiyo, Tanzania bado haijanufaika vya kutosha kupitia sekta ya uvuvi, huku tatizo la uvuvi haramu likiwa miongoni mwa changamoto sugu zinazotajwa.

Kutokana na ukweli huo, juhudi kadhaa zinafanyika kupitia Sheria ya Uvuvi namba 22 ya mwaka 2003 na kanuni zake kuhakikisha Taifa linapata siyo tu faida, bali pia kuimarisha ulinzi wa rasilimali za uvuvi.

Kupitia sheria hiyo na kanuni zake, zana na vitendo kadhaa vimezuiliwa ili kulinda mazao na mazalia ya samaki, ikiwemo matumizi ya nyavu aina ya kokoro, timba na za kuvulia dagaa zenye macho madogo chini ya milimita 8.

Kwa mujibu wa sheria, mitumbwi na boti zote za uvuvi zinatakiwa kusajiliwa na wavuvi kuwa na leseni za uvuvi.

Ukubwa wa samaki wanaostahili kuvuliwa ni eneo lingine linaloangaliwa na kusimamiwa kupitia sheria ya uvuvi, ambapo samaki aina ya sato mwenye urefu chini ya sentimita 25 ni marufuku kuvuliwa.

Kupitia sheria na kanuni hizo, samaki aina ya sangara wanaopatikana Ziwa Victoria wenye urefu chini ya sentimita 50 na mwenye urefu zaidi ya sentimita 85 nao hawaruhusiwa kuvuliwa.

Pamoja na uwepo wa sheria, kanuni na juhudi zinazofanyika kupitia elimu kwa umma na kampeni kadhaa, uvuvi haramu bado umeendelea kuwa tatizo sugu katika maziwa yote matatu, huku kukiwa na aina na majina tofauti ya uvuvi huo kwenye kila ziwa.

Akizungumzia namna Serikali ilivyojipanga kudhibiti, Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Abdallah Ulega alisema wanashirikiana na mamlaka, taasisi na wadau wa sekta ya uvuvi kudhibiti vitendo vya uvuvi haramu kwa kutoa elimu kwa umma na kuchukua hatua za kisheria dhidi ya wahusika.

Kupitia juhudi hizo, kuanzia mwaka wa fedha wa 2017/2018 na 2019/2020, vikosi kazi vimefanya doria na operesheni katika maeneo mbalimbali ya Ukanda wa Ziwa Victoria zilizowezesha kukamata na kuteketeza zana haramu za uvuvi, zikiwamo nyavu za makila, makokoro, timba (monofilament) na nyavu za dagaa.

Doria na operesheni hizo pia zinawezesha kukamata na kutaifishwa kwa vifaa vilivyokuwa vinatumika kwenye uvuvi haramu na utoroshaji wa mazao ya uvuvi, ikiwemo boti, injini na gari.

Majina ya uvuvi haramu

1. Primayaa
2. Machoteni
3. Gizagiza
4. Kumbakumba
5. Timba
6. Manyamunyamu
7. Uvuvi wa kutumia nyavu zenye macho madogo chini ya milimita 6, 8, 9, 10 na 12 zinazoruhusiwa kwenye uvuvi wa dagaa.
7. Uvuvi wa kuzamisha taa za sola ndani ya maji ziwani.

Katika kipindi hicho, nyavu 23,867 za makila, makokoro 532, timba 262, nyavu za dagaa 257, injini 10 za boti za uvuvi na magari matano yalikamatwa.

Kwa lengo la kuimarisha ulinzi wa rasilimali za uvuvi, Serikali kupitia taasisi zinazohusika na sekta ya uvuvi imeanzisha vituo zaidi ya 16 vya doria katika Ukanda wa Ziwa Victoria, ikijumuisha maeneo ya mipakani.

Vituo hivyo viko katika mikoa ya Mwanza (vituo vitatu), Simiyu (kituo kimoja), Mara (vituo vitatu), Geita (kituo kimoja) na Mkoa wa Kagera wenye vituo vinane.

Hali ilivyo Ziwa Tanganyika

"Ziwa Tanganyika kuna uvuvi haramu wa aina tatu, ukijumuisha wa kutumia nyavu zenye macho madogo chini ya milimita 6, 8, 9, 10 na 12 zinazoruhusiwa kwenye uvuvi wa dagaa," anasema Bakari Almas, mvuvi kutoka Ziwa Tanganyika katika mialo ya Wilaya ya Uvinza mkoani Kigoma.

"Serikali imetuagiza tuvue samaki kwa kutumia nyavu zenye tundu kuanzia inchi tatu, lakini wapo wavuvi wasiotii sheria wanaotumia nyavu hadi za inchi mbili na nusu," anasema Bakari.

Ramadhani Salum, mvuvi kutoka Wilaya ya Buhigwe pia mkoani humo anataja aina nyingine ya uvuvi haramu ndani ya Ziwa Tanganyika, kuwa ni 'primayaa' ambapo wahusika hutumia nyavu ya makila inayoaminika kuingizwa nchini kutoka moja ya nchi jirani ambayo pia inamiliki sehemu ya ziwa hilo.

"Nyavu hizo zinahofiwa kuwa na kemikali isiyofaa kwa sababu samaki aina ya migebuka wanaovuliwa nazo huoza baada ya muda mfupi," anafichua mvuvi huyo.Hata hivyo, alipoulizwa kuhusu primayaa, Ofisa Mfawidhi wa Usimamizi wa Rasilimali za Uvuvi Kanda ya Ziwa Tanganyika, Agnely Lishela anasema nyavu hizo ni makila ambazo zimepewa jina hilo lenye asili ya Congo, na maana isiyo rasmi ya 'kitu kinachoshikwa kinakuwa kimeoza'.

Hata hivyo, alisema si kweli kwamba zina sumu, bali samaki wanaoza kwa sababu wavuvi wanatega muda mrefu, akitolea mfano kuanzia saa 12 jioni wanatega, lakini wananasua mitego labda kwenye saa 9 alfajiri hivyo samaki wanatoka kwenye mtego wakiwa tayari wameoza kutokana na joto la maji.

"Asilimia 90 ya mazao ya samaki wanaonaswa kwa kutumia mtego huo wanakuwa wameharibika si kwa sababu ya sumu, bali wavuvi wanatumia muda mrefu kutega," amesema Lishela.

Ziwa Victoria

Ndani ya Ziwa Victoria, kuna aina kuu sita za uvuvi haramu ambazo ni uvuvi wa gizagiza, kumbakumba, machoteni, timba, manyamunyamu na uvuvi wa kuzamisha taa za sola ndani ya maji ziwani.

Kumbakumba

Inaelezwa kuwa ni aina ya uvuvi haramu unaotumia nyavu halali za dagaa za milimita nane, lakini badala ya kwenda kuvua katika maeneo sahihi, wahusika huvua maeneo ya kandokando ya ziwa yaliko mazalia ya samaki, na hivyo kunasa siyo tu samaki wachanga, bali hadi mayai pia.

Lakini pia kuna uvuvi walioupachika jina la manyamunyamu. Wanasema ni aina ya uvuvi haramu unaotumia nyavu za kokoro zenye vipimo visivyoruhusiwa kuvulia dagaa.

Uvuvi wa timba ni aina nyingine ya uvuvi haramu ndani ya Ziwa Victoria unaotumia nyavu zisizoonekana kirahisi zinazodaiwa kutengeneza kemikali hatarishi zinapogusana na samaki.

Uvuvi wa gizagiza hii ni aina ya uvuvi haramu unaofanyika bila wahusika kutumia taa kinyume cha sheria

"Kwa kawaida, uvuvi wa dagaa unatumia mwanga wa taa kuwavuta wadudu (sami) wanaopendwa na dagaa ambao wakiona mwanga hukimbilia kwa lengo la kula wadudu. Sasa baadhi ya wavuvi wakifika ziwani wanazima taa na hivyo kunasa aina zote za samaki kwa kutumia kokoro la kuvulia dagaa," anafafanua Katibu wa Umoja wa Wavuvi Wilaya za Magu, Busega na Bunda, Ndalahwa Mabula.

Uvuvi wa kuzamisha taa za sola; aina hii ya uvuvi hufanyika zaidi katika mialo ya Mkoa wa Kagera, kwa wahusika kuzamisha majini taa kwa lengo la kuwavutia na kuwavua samaki wadogo aina ya sangara.

Wavuvi wanaotumia njia hii hujifanya kama wanavua dagaa, lakini wanapofika katikati ya ziwa huzamisha taa kuwavuta na kuwavua sangara wadogo wasioruhusiwa kuvuliwa kisheria.

Uvuvi wa machoteni

Huu ni uvuvi wa kutumia makokoro ya kawaida yanayoruhusiwa kisheria, lakini wahusika hutumia ujanja wa kutia nanga katikati ya maji na kuvuta kokoro, badala ya kufanya hivyo wakiwa nchi kavu ufukweni.

Ziwa Nyasa

Mvuvi katika mwalo wa Matema Wilaya ya Kyela mkoani Mbeya, Bora Said anataja uvuvi haramu unaofanyika ndani ya Ziwa Nyasa kuwa ni wa kutumia nyavu za timba, ambao hata hivyo umeanza kudhibitiwa baada ya juhudi za pamoja za wadau na hatua za kisheria dhidi ya wanaonaswa wakitumia njia hiyo.

"Kwa juhudi za pamoja za wadau ikiwemo Doria na usimamizi makini wa watendaji wa taasisi za Serikali, uvuvi haramu Ziwa Nyasa unadhibitiwa na kuanza kupungua kulinganisha na kipindi cha nyuma," anasema Bora.

Baadhi ya nyavu zilizonaswa zikitumika kwenye uvuvi haramu zikichomwa. Picha na maktaba

Govt suspends fishing activities in Lake Tanganyika

From PETI SIYAME in Kalambo

THE government has suspended fishing activities in Lake Tanganyika to boost the population of fish.

The suspension will last three months from May 15, this year.

Deputy Minister for Fisheries and Livestock Mr Alexander Mnyeti made the announcement over the weekend at Kasanga Ward along the shoreline of Lake Tanganyika in Kalambo District, Rukwa Region.

Lake Tanganyika, dubbed the African Great Lake and the deepest lake in Africa, is the world's longest freshwater lake.

Mr Mnyeti was on a working tour of Kigoma, Katavi and Rukwa regions to raise awareness of the importance of suspending fishing activities in Lake Tanganyika.

"The fundamental reason is that the fish stocks in the water body have been dwindling for decades," he said.

In 2017, the Global Nature Fund declared Lake Tanganyika the year's 'most threatened' lake.

According to the agency, a combination of overfishing, pollution and climate change was taking a toll on the fish population.

In the Burundian part of the lake, production fell by a quarter – from 20,000 to 15,000 tonnes between 1995 and 2011.

Mr Mnyeti said the suspension was a collective decision by Tanzania and its neighbours Burundi, the Democratic Republic of Congo (DRC) and Zambia.

On his part, Chief Fisheries Officer from the Ministry of Livestock and Fisheries Ambakisye Simtoe said that per survey conducted by Tanzania Fisheries Research Institute (TAFIRI) in 2022 Lake Tanganyika on part of Tanzania has 144,690 tonnes of population of 'migebuka' and sardines.

However, the population has declined by 8 per cent compared to 1995 which was 157,493 tonnes.

Lake Tanganyika is the second-oldest freshwater lake in the world and is also the second-largest by volume.

The water body is also the second-deepest, behind Lake Baikal in Siberia.

CamScanner

RAIS Dk. Samia Suluhu Hassan akiwaangalia ng'ombe katika banda la unenepeshi wanyama hao kupitia programu ya Building Better Tommorow (BBT), akiwa na Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Juma Ulega, kwenye maonesho ya Nanenane viwanja vya John Mwakangale iliyofanyika Agosti 8,2023 mkoani Mbeya.

Kukua kwa soko la nyama nje ya nchi kichocheo ukuaji wa uchumi

Na SUPERIUS ERNEST

SOKO la nyama inayozalishwa Tanzania limeendelea kukua siku kwa siku kutokana na jitihada kubwa zinazofanywa na Serikali ya Awamu ya Sita inayoongozwa na Rais Dk. Samia Suluhu Hassan.

Rais Dk. Samia, ametoa kipaumbele katika ajenda ya kukuza sekta ya nyama hususan kuuza nje ya ya nchi, amekuwa akitangaza vema fursa hiyo pale anapofanya ziara mataifa mbalimbali ya Ulaya na Afrika.

Kupitia ziara aliyofanya mataifa ya Uarabuni ikiwemo Saudi Arabia, China, Rais Dk. Samia alipata fursa ya kukutana na wafanyabiashara mbalimbali wakiwemo wa nyama, kuwaeleza upatikanaji wa nyama yenye ubora na ya kutosha nchini.

Hali hiyo ilisaidia kufungua soko la nyama hapa nchini, kwani wafanyabiashara wa nyama sasa wamepata soko la uhakika la kuuza nyama.

Pia, uboreshaji wa usafiri wa anga nchini kwa kununua ndege nyingi za abiri na mizigo, imekuwa ni kichocheo kikubwa cha kuuza nyama nje ya nchi kwa uhakika.

Kupitia jitihada hizo, Wizara ya Uvuvi na Mifugo imeongeza nguvu kuhakikisha inaimarisha ufugaji wa kisasa, inaongeza tija kwa mifugo na kusaidia upatikanaji wa nyama nzuri na ya kisasa kutumia mbegu za kisasa zinazozalisha nyama nyingi.

Jitihada hizo zimesababisha, tani za nyama zinazouzwa nje ya nchi kuongezeka, ikitokana na ushawishi uliofanywa na kiongozi huyo wa nchi katika mataifa mbalimbali.

Kwa jitihada hizo kubwa za kuhakikisha zimesaidia kufunguka zaidi kwa soko la nyama, kuendelea kuongezeka zaidi nchini.

WAZIRI ULEGA

Akielezea mafanikio hayo, Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Abdallah Ulega, alisema kumekuwa na mafanikio makubwa ya uuzaji wa nyama nje ya nchi unaongezeka mwaka kwa mwaka.

"Kwa sasa soko la nyama nchini limeongezeka maradufu nje ya nchi na hivyo wafugaji wafuge kisasa kukidhi hitaji la soko na kupatikana nyama zenye ubora.

"Kwa mara ya kwanza Tanzania imeuza nyama nyingi nje ya mipaka, tani zilizouzwa uzwa 2021 nje ya nchi ni tofauti na zile zilizouzwa mwaka huu, hii ni kutokana na jitihada za Rais Samia kutangaza kuwa tuna mifugo mingi na mizuri," alisema.

Alisema bado fursa ya soko nje ya nchi ni kubwa, hivyo Wizara kwa kushirikiana na serikali imeshatenga fedha za mashine kwa ajili ya kuchimba mabwawa ya maji kwa ajili ya mifugo.

BODI YA NYAMA

Kaimu Msajili wa Bodi ya Nyama Tanzania, John Chasama, alisema mafanikio ni makubwa ya kufunguka kwa soko la uuzaji wa nyama nje ya nchi hususan mataifa ya Saudi Arabia na China.

"Tumeendelea kupata mafanikio makubwa ya uuzaji wa nyma nje ya nchi, kwani kila mwaka kuna kuwa na ongezeko la tani, mfano kwa mwaka 2020/21 tani zilizouzwa nje ya nchi zilikuwa 1774 kwa mwaka mzima wakisafirisha.

"Kila mwaka tani zinaongezeka kutokana na jitihada hizo za Rais Dk. Samia, kwani kwa mwaka 2022/23 wamefikia tani 14,701 zilizosafirishwa nje ya nchi," alisema.

Alisema ongezeko hilo, limechagizwa na masoko mapya ya Saudi Arabia, Beijing China na [illegible]

[illegible]

WIZARA

[illegible] Dk. [illegible] Malinda alisema Serikali [illegible]

Alisema [illegible]

Alisema [illegible] ambapo Wizara [illegible] suala la [illegible]

"Hali hiyo [illegible] afya za mifugo [illegible] kwani mwaka jana [illegible] umeongezeka [illegible] kuwa mara zaidi [illegible] madawa zaidi [illegible] hata wakati [illegible] wanajiridhisha.

"Kwa hali hiyo nyama [illegible] inakidhi mahitaji ya ubora [illegible] soko la nje, hivyo kuaminika na kuhitajika zaidi kwa masoko hayo," alisema.

Alieleza kuwa Wizara ya Mifugo na Uvuvi kwa mwaka ujao wataanzisha kampeni ya kitaifa ya kuchanja mifugo nchi nzima hadi katika ngazi za vijiji huko.

Dk. Malinda alisema Wizara haitomwangusha Rais Dk. Samia katika jitihada za kukuza sekta ya mifugo, watahakikisha wanaboresha kwa kuongeza fedha za kigeni na usafirishaji kuvutia wawekezaji.

PROFESA MGANILWA

Mkuu wa Chuo cha Taifa cha Usafirishaji (NIT) Profesa Zacharia Mganila, alishauri kuendelea kuboresha sera kuongeza tija katika eneo la utafiti ili kumsaidia mfugaji kufanya ufugaji wa kisasa.

"Kuna Ng'ombe wa asili ambao wanafungwa hapa nchini kwa muda mrefu ambao hawana uzito zaidi wala uzalishaji, juhudi zifanyike za kuwa na mbegu ambayo inakua haraka zaidi na kuwa na uzito mkubwa na maziwa mengi.

"Kuwapata vijana wengi ambao watasoma zaidi namna ya uchinjaji bora na kuchochea kufanyika uchakataji hapa nchini kupitia viwanda vyetu," alisema.

Rais Dk. Samia, ametoa kipaumbele katika ajenda ya kukuza sekta ya nyama hususan kuuza nje ya ya nchi, amekuwa akitangaza vema fursa hiyo pale anapofanya ziara mataifa mbalimbali ya Ulaya na Afrika. Kupitia ziara aliyofanya mataifa ya Uarabuni ikiwemo Saudi Arabia, China, Rais Dk. Samia alipata fursa ya kukutana na wafanyabiashara mbalimbali wakiwemo wa nyama, kuwaeleza upatikanaji wa nyama yenye ubora na ya kutosha nchini.

TDB to construct eight ultra-modern milk access points

THE Tanzania Dairy Board (TDB) is constructing eight ultra-modern milk access points (MAPs) in different primary and secondary schools in Mbeya and Morogoro regions to boost milk consumption from the grassroots.

The robust project which is part of the preliminary implementation of the eagerly-awaited School Milk Programme (SMP) is expected to start before the end of January 2024. The MAPs are expected to cost 40m/- upon completion.

TDB Registrar, Dr George Msalya said that the state-owned board is executing the project in cooperation with the Ministry of Livestock and Fisheries and key stakeholders, chiefly the United Nations Children's Fund (UNICEF), milk processors as well as parents.

The milk access points to be constructed will be equipped with all necessary modern facilities for milk storage and safety, such as milk refrigerators and others, he said.

He added that TDB was making efforts to source more funds and support to extend the vital service to more schools in more regions across the country.

"The major focus under SMP, the programme which expects to cover the whole country, is to reach out to a total of 100 schools during its first leg, whereby the number of the beneficiary schools will increase every year for five consecutive years of the implementation with the sealing number set for 625 schools by 2027," he detailed.

He said the board was also expected to roll out milk access points to students in 134 schools in eight regions.

The regions, according to him include Dar es Salaam, Dodoma, Mwanza, Morogoro, Ruvuma, Tanga, Arusha, and Kilimanjaro.

"For instance, in Kilimanjaro, we agreed with the Kilimanjaro-based Galax Food and Beverages Ltd to design and produce small-sized processed yogurt milk sachets that are marketed to the pupils at 500/-," he said.

He cited financial constraints as a big snag denying the board to execur the programme at the intuded scope and quality.

"The SMP programme requires at least 15bn/- to run for at least five yars. The healthful programe targets to benefit stuents within 500 schools aross the country," said Dr Msalya.

Under the programe, the milk products to bdistributed to the studentswill be processed milk, eher pasteurised, UHT, cultured milk or yogurt depending on the availability and infrastructure of the area, and the quantity of milk supplied would be of 150mls to 200mls produced, whereby parents are sensitised about the benefits of the programme and are encouraged to contribute money for the purchase of milk for their children to take during the break time.

Milk feeding programmes started way back in the early 2000s in Tanzania and has involved different models and have reached a peak of 125 schools and 99,000 children in the recent past.

Despite the efforts, the vital programme has been limited in terms of coverage, access of dairy products to school children and involvement of stakeholders," according to Dr Msalya.

Daily News Pg. 4, January 17, 2024

CamScanner